

Statsrevisorernes Sekretariat
Folketinget
Christiansborg
1240 København K
ministersvar@ft.dk

Kopi:
Rigsrevisionen
rr@rigsrevisionen.dk.

Beskæftigelsesministerens redegørelse vedr. Beretning om indsatsen for at fastholde udsatte unge i uddannelse (nr. 22/2019)

Beskæftigelsesministeriet

Holmens Kanal 20

1060 København K

T +45 72 20 50 00

E bm@bm.dk

www.bm.dk

CVR 10172748

26. november 2020

J.nr. 20/17039 – 2019-3430

Statsrevisorerne har den 17. september 2020 afgivet bemærkninger til Rigsrevisionens beretning om indsatsen for at fastholde udsatte unge i uddannelse og har i brev af 25. september 2020 bedt om en redegørelse for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningen har givet anledning til.

Jeg noterer mig, at Statsrevisorerne på baggrund af Rigsrevisionens beretning om indsatsen for at fastholde udsatte unge i uddannelse kritiserer Beskæftigelsesministeriets og Børne- og Undervisningsministeriets indsats for at sikre, at flest mulige udsatte unge gennemfører en uddannelse. Statsrevisorernes kritik bygger bl.a. på at:

- Beskæftigelsesministeriet har været for passiv over for, at kommunerne ikke overholder lovens bestemmelser om tilbud til de udsatte unge, selvom ministeriet har haft viden om manglende regelefterlevelse siden 2015.
- Beskæftigelsesministeriet og Børne- og Undervisningsministeriet ikke har sikret, at lovpligtige oplysninger om de udsatte unges behov for støtte og risiko for frafald er overdraget mellem kommuner og erhvervsskoler.

Jeg tager Rigsrevisionens og Statsrevisorernes kritik meget alvorligt. Det ligger mig meget på sinde, at den uddannelsesrettede indsats i landets kommuner ikke alene får de unge i gang med en uddannelse, men også i videst muligt omfang understøtter, at de gennemfører en uddannelse. Det er vigtigt at understrege, at det er kommunernes ansvar at efterleve lovgivningen og give de unge de tilbud, de skal have i henhold til reglerne, men såfremt det ikke sker, skal Beskæftigelsesministeriet handle med henblik på at understrege kommunernes forpligtigelser og fagligt understøtte dem i at gøre det.

I det følgende vil jeg redegøre for de foranstaltninger og overvejelser, som beretningens indhold og konklusioner samt Statsrevisorernes bemærkninger har givet mig anledning til.

Et styrket samarbejde mellem Beskæftigelsesministeriet og Børne- og Undervisningsministeriet

Rigsrevisionen konkluderer, at Beskæftigelsesministeriets og Børne- og Undervisningsministeriets indsats for at sikre, at lovpligtige oplysninger overdrages mellem kommuner og erhvervsskoler, har været utilfredsstillende.

Kommunikationen mellem jobcentre og uddannelsesinstitutioner om udsatte unge er afgørende for, at den rigtige hjælp sættes i gang i tide. Som Rigsrevisionens beretning peger på, er frafaldet fra uddannelser blandt unge, der afgår fra uddannelseshjælp, alt for høj. Det er i den sammenhæng vigtigt, at kommunikationen mellem jobcenter og uddannelsessted, og ikke mindst it-understøttelsen af denne kommunikation, fungerer. Beskæftigelsesministeriet anerkender, at der har været mangelfuld opfølgning på, hvordan de digitale værktøjer understøtter samarbejdet med den unge og overgangen til uddannelse.

Derfor har jeg sammen med Børne og Undervisningsministeren iværksat en række initiativer, som fremadrettet skal understøtte bedre kommunikation mellem den unge, beskæftigelsessystemet og uddannelsessystemet. Det omfatter konkret følgende initiativer:

- Et eftersyn af den digitale understøttelse af ungeindsatsen
- Etablering af et fast koordinationsforum mellem Beskæftigelsesministeriet og Børne- og Undervisningsministeriet
- Styrkelse af det lokale samarbejde mellem kommuner og erhvervsskoler

Beskæftigelsesministeriet er enig i, at dele af den it-understøttelse, som skal understøtte de unges overgang fra jobcentre til uddannelse, ikke fungerer efter hensigten. Jeg har derfor bedt Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering om, sammen med Børne- og Undervisningsministeriet, at gennemføre et eftersyn af den eksisterende digitale understøttelse af ungeindsatsen med henblik på at nå frem til helt konkrete anbefalinger til, hvordan it-understøttelsen kan forbedres.

Eftersynet er ved at blive afsluttet. Det peger på, at der er et stort potentiale for at forbedre den digitale understøttelse af samarbejdet mellem jobcentre og uddannelsesinstitutioner, og at understøttelsen med fordel kan være mere enkel og målrettet.

Den digitale understøttelse skal fremme, at de rette fagprofessionelle på tværs af KUI/jobcentre og uddannelsesinstitutioner langt tidligere kan komme i kontakt med hinanden og skabe den nødvendige dialog om, hvad den unge har brug for af støtte i forbindelse med uddannelsen. Desuden skal der være adgang til alle relevante oplysninger om den unge, så afsættet for at vælge den rette indsats sammen med den unge styrkes.

Anbefalingerne peger derudover på, at den unges plan for beskæftigelsesindsatsen (Min Plan) ikke fungerer efter hensigten og at den bør forbedres, sådan at den i højere grad styrker den unges oplevelse af mening og retning i indsatsen.

Beskæftigelsesministeriet vil sammen med Børne- og Undervisningsministeriet se nærmere på, hvordan vi konkret kan løse udfordringerne, med udgangspunkt i eftersynets anbefalinger.

Som opfølgning på Rigsrevisionens kritik er det desuden besluttet at styrke det tværgående samarbejde mellem Beskæftigelsesministeriet og Børne- og Undervisningsministeriet. Derfor er der nedsat et fast koordinationsforum, der understøtter et systematisk og stærkere samarbejde og koordination mellem de to ministeriers departementer og styrelser på højt niveau. Der er tale om et fælles ansvar på tværs af sektorer, og et stærkt samarbejde på ministerielt plan viser og understøtter vejen for samarbejdet lokalt i landets kommuner, og jeg tror på, det er vejen frem, hvis vi skal lykkes med at hjælpe de udsatte unge.

Koordinationsforummet fungerer som systematisk og fast samarbejde, hvor der løbende vil blive drøftet aktuelle snitfald, problemstillinger og løsningsforslag. Det skal bidrage til, at den indsats, de unge får både før og under uddannelsen, er koordineret og opleves som meningsfuld af både de unge, og af de involverede uddannelsesinstitutioner og kommunale enheder.

Rigsrevisionens undersøgelser har konkret vist, at der er udfordringer med det lokale samarbejde mellem jobcentre og erhvervsskoler. Beskæftigelsesministeriet og Børne- og Undervisningsministeriet har derfor sammen gennemført en række workshops i august 2020 med kommuner og erhvervsskoler med henblik på at undersøge, hvordan ministerierne kan understøtte et bedre samarbejde med og om de unge lokalt. Det har ført til, at de to ministerier nu har inviteret samtlige af landets kommuner og erhvervsskoler, herunder KL og Skolelederforeningen til at deltage i webinars i januar 2021 med det formål, at understøtte etableringen og vedligeholdelsen af faste samarbejdsaftaler lokalt mellem kommuner og erhvervsskoler over hele landet. Ministerierne er i forlængelse heraf enige om, at følge op på hvorvidt der skal iværksættes yderligere tiltag.

Jeg tror på, at en forbedret it-understøttelse og et styrket samarbejde centralt og lokalt tilsammen vil løse mange af de udfordringer, som Rigsrevisionen peger på i sin beretning.

Beskæftigelsesministeriet styrker fokus på kommunernes lovpligtige indsats

Rigsrevisionen konkluderer, at Beskæftigelsesministeriets indsats for at sikre rammerne for og følge op på kommunernes lovpligtige indsats, der gør udsatte unge klar til uddannelse, har været utilfredsstillende.

Jeg vil i den forbindelse understrege, at kommunerne skal efterleve kravene i loven. Derfor bekymrer det mig, at Rigsrevisionens beretning har kortlagt, at kommunerne i mange tilfælde ikke efterlever kravene i loven med det til følge, at nogle unge ikke får den indsats, som kan hjælpe dem i gang med en uddannelse.

I den forbindelse har jeg noteret mig, at Statsrevisorerne finder det relevant, at også KL undersøger årsagerne til kommunernes manglende overholdelse af loven. Jeg er

enig i, at KL bør tage en aktiv rolle i at afdække og rette op på problemstillingen, idet kommunerne har ansvaret for at tilrettelægge og tilbyde de unge en rettidig uddannelsesrettet indsats.

Beskæftigelsesministeriet har med Jobindsats.dk i en længere årerække stillet et monitoreringsoverblik og meget forskelligt talmateriale til rådighed for kommunerne, som gør det muligt at følge op på den nationale og kommunale beskæftigelsesindsats. Beskæftigelsesministeriet har i den forbindelse fulgt med i en række udvalgte nøgletal for uddannelseshjælpsmodtagere. Rigsrevisionens undersøgelser peger imidlertid på, at der er behov for en tættere opfølgning på, om kommunerne giver den lovpligtige indsats til tiden.

Med Aftale om en forenklet beskæftigelsesindsatsen 2018 blev der indført et skærpet tilsyn som trådte i kraft den 1. januar 2020. Det skærpede tilsyn medfører en styrket og systematisk faglig monitorering og opfølgning på kommunernes indsats, så det i højere grad bliver muligt at skride ind over for de kommuner, der ikke lever op til deres ansvar i beskæftigelsesindsatsen. Kommuner, der ikke formår at få borgere i job eller uddannelse, og som ikke giver en aktiv indsats til borgerne, underlægges en skærpet opfølgning. Hvis de ikke retter op på den manglende indsats, kan de i yderste konsekvens sættes under administration med faste krav til indsatsen.

Som følge af nedlukningen og den fortsat delvise suspension af beskæftigelsesindsatsen som følge af COVID-19 vil ingen kommuner blive omfattet af skærpet tilsyn i 2021 på baggrund af deres indsats og resultater i 2020, ligesom den statslige opfølgning på kommunernes overholdelse af ret- og pligtkrav i 2020 vil tage afsæt i, at der er tale om en helt ekstraordinær situation for jobcentrene. Det er imidlertid fortsat min klare forventning, at det skærpede tilsyn på sigt vil bidrage til at rette op på de skitserede udfordringer.

Som supplement til det skærpede tilsyn, har jeg iværksat en række initiativer, som fremadrettet skal sikre rammerne for og opfølgningen på kommunernes lovpligtige indsats for uddannelseshjælpsmodtagere. De konkrete initiativer, som uddybes nedenfor er følgende:

- Måltrettet monitorering og opfølgning på centrale lovkrav i kontanthjælpsreformen
- Indsamling og udstilling af data om læse-, skrive og regnetest
- Udstedelse af en juridisk vejledning der afklarer tvivlsspørgsmål vedrørende indsatsen for unge i kontanthjælpssystemet.

Jeg har bedt Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering om at styrke deres interne opfølgning på kommunernes indsats. På den baggrund er der igangsat et arbejde i styrelsen med henblik på at undersøge om kommunerne har de rette data til rådighed. Den interne opfølgning skal sikre, at der fremadrettet vil være en mere systematisk opfølgning på om indsatsen i landets kommuner er i overensstemmelse

med lovgivningen. Opfølgningen vil blive drøftet med KL med henblik på løbende at sikre, at kommunerne har adgang til de rette data til at følge op på den lovpligtige indsats.

Jeg noterer mig med alvor, at Rigsrevisionens undersøgelse peger på, at de unge ikke bliver læse-, skrive- og regnetestet i det omfang, som de har krav på ifølge loven. Som Rigsrevisionen allerede er opmærksom på, har det vist sig, at data på området er mangelfulde.

Derfor har jeg i første omgang bedt Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering om at indskærpe kommunernes forpligtigelser i forhold til at gennemføre og registrere læse-, skrive- og regnetest. Som følge heraf blev databekendtgørelsen præciseret og pligten til at teste og registrere blev indskærpet over for kommunerne i juli 2020. Når data på området er valide, vil de blive udstillet på Jobindsats.dk. Jeg har bedt Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering om løbende at følge udviklingen i antallet af registreringer.

Såfremt data fortsat er mangelfulde eller viser, at de unge fortsat ikke bliver testet i det omfang, som de har krav på, vil jeg sikre, at der tages yderligere tiltag for at sikre, at de unge får den nødvendige hjælp.

Som led i indsatsen for at sikre at kommunerne lever op til deres forpligtigelser er Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering i gang med at udarbejde en juridisk vejledning, der skal afklare tvivlsspørgsmål vedrørende indsatsen for unge i kontanthjælpssystemet, som forventes offentliggjort i 2020.

Sammenfattende bemærkninger

Samlet set er det min vurdering, at de ovenfor skitserede initiativer bidrager til at understøtte og forbedre kommunernes indsats for de udsatte unge i kontanthjælpssystemet, som i dag står uden både uddannelse og beskæftigelse. Samtidig vil Beskæftigelsesministeriet fortsat have fokus på at sikre de lovgivningsmæssige rammer for kommunernes indsats ved at udstede de nødvendige bekendtgørelser og vejledninger. Det er vigtig for mig som beskæftigelsesminister, at vi hjælper flest mulige til at få en uddannelse, et faglært job og dermed øger deres chancer for en varig tilknytning til arbejdsmarkedet. Det vil være til gavn for både den enkelte og samfundet som helhed.

Afslutningsvis skal jeg bemærke, at ministeriet har sendt en kopi af ovenstående til Rigsrevisionen på rr@rigsrevisionen.dk.

Venlig hilsen

Peter Hummelgaard